

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12
The 12th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

Factor Relating to New Theory Agriculture Operation by Farmers

Thoeng district, Chiang Rai province

จิราภรณ์ สุนุมิต (Jiraporn Sunumit)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)² เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้ แหล่งความรู้ และความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร 4) ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ประชากรคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเทิง ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 13,868 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์ยามาเน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 ราย แบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 กลุ่ม คือเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน 195 ราย เกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 195 ราย และทำการสุ่มแบบง่าย โดยการจับสลาก ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยสถิติพรรณนาได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรและทดสอบสมมติฐานโดยไคสแควร์ ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.63 ปี ประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 25.82 ปี แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 2.41 คน พื้นที่ในการทำเกษตรเฉลี่ย 14.01 ไร่ รายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 6,331.90 บาทต่อเดือน รายจ่ายจากการทำการเกษตรเฉลี่ย 3,113.98 บาทต่อเดือน จำนวนผลผลิตจากแปลงเฉลี่ย 1.97 ชนิด และเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง 2) เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง แหล่งความรู้ด้านสื่อออนไลน์เป็นสื่อที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด รองลงมาคือสื่อกลุ่ม เกษตรกรมีความคิดเห็นด้านความรู้และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัญหาของเกษตรกรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมากที่สุด เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมและสนับสนุน คือควรให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่องรวมถึงสนับสนุนแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกรที่สนใจ และด้านความต้องการ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนมากที่สุดโดยเฉพาะด้านปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การยอมรับของเกษตรกร หลักเกษตรทฤษฎีใหม่

¹นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bum.clash.club77@gmail.com

²รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Bumpen.Keo@stou.ac.th

³รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of farmers 2) knowledge, resource of knowledge, and opinion towards an adoption new theory agriculture of farmers 3) factors related to the adoption of new theory agriculture of farmers and 4) problems, suggestions, and needs for extension of new theory agriculture of farmers. The population of this study was 13,868 farmers who had registered with Thoeng District Agricultural Extension Office in 2020. The sample size of 390 Farmers was determined by using Taro Yamane formula with an error level of 0.05 and dividing into two groups: 195 farmers of each group who adopted new theory agriculture and 195 those who did not adopt new theory agriculture and simple random sampling method by lotto picking. The applied data were analyzed to determine frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and Chi-square test. The results of the research revealed that 1) They had an average 54.63 years old, They had averages of 25.82 years of farm experience, 2.41 household labors, labors 14.01 Rai had the average farm income of 6,331.90 Baht/month, and the average expense in agricultural work of 3,113.98 Baht/month, and had the average productivity of 1.97 types. 2) Farmers had knowledge at the moderate level. Knowledge resource regarding online most reception and. Second to that was group media. They expressed opinions regarding knowledge and management at the high level. 3) Factors related to the adoption of new theory agriculture showed that marriage status was related at statistically significant level of 0.05. 4) Problems of farmers of new theory agriculture, in overall, were at the moderate level with the problem regarding extension and support at the highest level. Farmers suggested that regarding extension and support there should be continuous support in the factors of production along with support in low interest fund for interested farmers. Farmers needed the extension and support at the highest level especially regarding production factor.

Keywords: Relating factor, Adoption of farmer, New Theory Agriculture

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12 The 12th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัญหาหลักในการทำการเกษตรของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ เรื่องน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกพืช และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าว ข้าวโพด ลำไย เป็นต้นซึ่งในอดีตในพื้นที่เขตน้าฝนจะมีการเพาะปลูกพืชปีละ 1 ครั้ง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพียงปีละ 1 ครั้ง แต่ในปัจจุบันเกษตรกรมีการเพาะปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง ทำให้มีการต้องการน้ำเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศของโลก ปรากฏการณ์เอลนีโญ และลานีญาจะเกิดขึ้นเฉลี่ยทุก 5 ปี เป็นการเปลี่ยนแปลงในอุณหภูมิผิวน้าทะเลของมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันออก โดยอุ่นขึ้นหรือเย็นลงผิดปกติก่อให้เกิดสภาพอากาศเลวร้าย เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศที่มีเศรษฐกิจเน้นด้านเกษตรกรรมและประมงอย่างประเทศไทย

“เกษตรทฤษฎีใหม่” เป็นส่วนหนึ่งในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายให้เกษตรกรวางแผนพื้นที่ทำกินให้เหมาะสม โดยมีการจัดสรรพื้นที่ออกเป็น 30 : 30 : 30 : 10 ได้แก่ พื้นที่เก็บน้ำ พื้นที่ปลูกข้าว พื้นที่ปลูกไม้ผลและพืชผัก และที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเองเสียก่อน เมื่อเหลือค่อยแลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายผลผลิตและที่สำคัญสามารถต่อยอดผลผลิตในแปลงโดยการรวมกลุ่มเป็นทฤษฎีใหม่ขั้นที่สองและขั้นที่สามต่อไป ในปัจจุบันเกษตรกรทฤษฎีใหม่มีการเผยแพร่ออกไปหลายช่องทางทั้งทางตรง และทางอ้อมให้เกษตรกรรับรู้ถึงหลักการและทฤษฎีที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แต่ก็มีพบว่ามีเกษตรกรจำนวนน้อยที่รับรู้ เข้าใจถึงหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่ยังพบว่าเกษตรกรบางรายประสบความสำเร็จและยั่งยืน (มูลนิธิชัยพัฒนา ,2558)

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงรายมีภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขาสลับกับพื้นที่ภูเขา แยกเป็นพื้นที่ราบร้อยละ 59.14 และพื้นที่ภูเขาร้อยละ 40.86 โดยเฉพาะภูเขาด้านทิศตะวันออกมีความสูงชัน เป็นแนวเขตติดต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การเพาะปลูกพืชของอำเภอเทิงยังประสบกับปัญหาผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติทั้งอุทกภัย และภัยแล้ง ในปีพ.ศ. 2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ขึ้นเพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสนใจจาก 878 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 70,000 ราย สำนักงานเกษตรอำเภอเทิงมีเกษตรกรที่มีความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ในปีพ.ศ. 2559 จำนวน 26 ราย ปีพ.ศ. 2560 จำนวน 24 ราย ปีพ.ศ. 2561 จำนวน 54 ราย ปีพ.ศ. 2562 จำนวน 72 ราย และในปีพ.ศ. 2563 จำนวน 131 ราย และมีการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่โดยการประชาสัมพันธ์ อบรบ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป (สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง, 2563)

ดังนั้น ควรมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางสังคม ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะบริบทในพื้นที่ ความคิดเห็น ปัญหา ความต้องการ ของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบในการแก้ปัญหาให้ตรงตามเป้าหมาย และส่งเสริมเกษตรกรในการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ต่อไป

วัตถุประสงค์

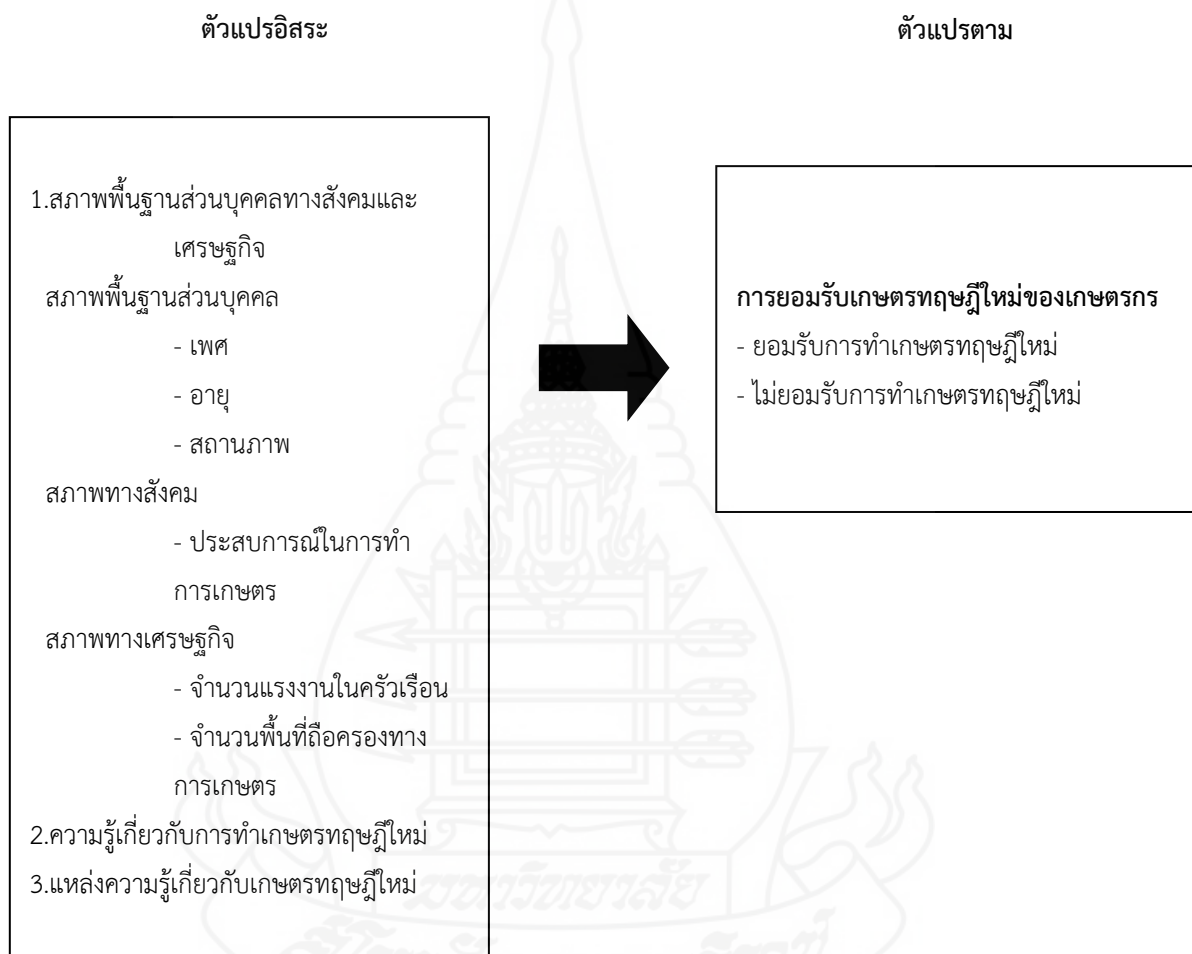
1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้ แหล่งความรู้ และความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12
The 12th STOU National Research Conference

4. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐาน

ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สภาพทางสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ด้านการทำเกษตร สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ แหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเทิง ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 13,868 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 ราย แบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 กลุ่ม จำนวนเกษตรกรต่อกลุ่มคือเกษตรกรต่อกลุ่ม ได้แก่เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ และทำการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดแบบง่าย โดยวิธีการ จับสลาก จัดเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความรู้ และแหล่งความรู้ของเกษตรกร ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตอนที่ 4 ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการการส่งเสริม การยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ ทดสอบค่าความตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.94 และ หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยทดสอบกับเกษตรกร จำนวน 30 ราย ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง นำผลไปทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha ตามวิธีของ Cronbach โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.910 - 0.944 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งเป็นเกณฑ์ยอมรับได้ดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุค่าเฉลี่ย 54.86 ปี จบการศึกษาประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุค่าเฉลี่ย 55.40 ปี จบการศึกษาประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย 25.12 ปี และเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรมากที่สุด และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์ด้านการทำการเกษตรเฉลี่ย 26.52 ปี และเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรมากที่สุด

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่มีแรงงานเฉลี่ย 2.48 คน ส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานจ้าง มีการถือครองพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ระหว่าง 6-10 ไร่ โดยประเภทกรรมสิทธิ์พื้นที่ส่วนมากเป็นโฉนด.ส.4จ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน หนี้สินมากกว่า 200,000 บาท รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 6,603.54 บาทต่อเดือน รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 6,378.70 บาทต่อเดือน ผลผลิตเฉลี่ย 2.09 ชนิด และส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มีแรงงานเฉลี่ย 2.48 คน ส่วนใหญ่ไม่มีแรงงานจ้าง มีการถือครองพื้นที่ทางการเกษตรน้อยกว่า 6 ไร่ โดยประเภทกรรมสิทธิ์พื้นที่ส่วนมากเป็นโฉนด.ส.4จ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน หนี้สินน้อยกว่า 50,001 บาท รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 5,460.26 บาทต่อเดือน รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 4,118.29 บาทต่อเดือน ผลผลิตเฉลี่ย 1.84 ชนิด และส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง

2. ความรู้ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

2.1 ความรู้ของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความรู้ ว่าทฤษฎีใหม่เป็นอีกหนึ่งในแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำบัญชีครัวเรือนมีส่วนช่วยวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของตนเองและครอบครัว และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้เรามีความมั่นคงทางด้านอาหาร ส่วนเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตาม เกษตรทฤษฎีใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันโดยเกษตรกรมีความรู้ว่าการทำบัญชีครัวเรือนมีส่วนช่วยวิเคราะห์ สถานการณ์ทางการเงินของตนเองและครอบครัว เกษตรทฤษฎีใหม่ได้กำหนดการจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนดังนี้ คือ ขุดสระน้ำ ร้อยละ 30 ปลูกข้าวร้อยละ 30 ปลูกไร่/พืชสวนร้อยละ 30 และที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 10 และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็น การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยปรับโครงสร้างดินให้ดีขึ้น ถือเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรดินและคืนชีวิตให้ดินอีกทางหนึ่งด้วย

2.2 แหล่งความรู้ เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยภาพรวมได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ในระดับ ปานกลาง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในระดับมากที่สุดจากสื่อออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อกลุ่ม สื่อบุคคล และสื่อมวลชน ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยภาพรวมได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ในระดับปานกลาง ทั้งหมด โดยเกษตรกรได้รับจากสื่อออนไลน์ และสื่อกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล สื่อมวลชน ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่าเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยภาพรวมมีความ คิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ ความรู้และการบริหารจัดการ ทรัพยากร และการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตร ทฤษฎีใหม่ พบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในระดับมากที่สุดเหมือนกัน

3. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่

ตารางที่ 1 ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่

ตัวแปรอิสระ	χ^2	Sig
1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคมและเศรษฐกิจ		
1.1 เพศ	0.894	0.344
1.2 อายุ	6.510	0.089
1.3 สถานภาพสมรส	7.964*	0.019
1.4 ประสบการณ์ด้านการทำการเกษตร	1.916	0.751
1.5 จำนวนแรงงานในครัวเรือน	2.663	0.616
1.6 จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	8.194	0.085
2. ความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	1.890	0.596
3. แหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	0.133	0.988
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	0.100	0.951
5. ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	0.000	1.000

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

** การยอมรับของเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12 The 12th STOU National Research Conference

จากตารางที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ด้วยสถิติไคสแควร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรสกับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ด้านการทำการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ แหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ และปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ภาพรวมมีปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัญหาในแต่ละด้าน พบว่าประเด็นปัญหาในด้านความรู้เป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ภาพรวมมีปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าประเด็นปัญหาในด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการทรัพยากร และด้านความรู้ ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ภาพรวมมีเกษตรกรที่ให้ข้อเสนอแนะด้านความรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ภาพรวมมีเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ

4.3 ความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาพรวมมีความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละด้าน พบว่าประเด็นด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ ภาพรวมมีความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละด้าน พบว่าประเด็นด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องจากเพศชายทำการเกษตรมากกว่าเพศหญิง ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีอายุค่าเฉลี่ย 54.63 ปี สอดคล้องกับ ขวัญตา มูลขารี (2562, น.1059) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.57 ปี อาจเป็นเพราะว่าคนวัยหนุ่มสาวมีการเดินทางไปทำงานต่างจังหวัดที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรม ประกอบอาชีพด้านอื่น เหลือเฉพาะคนที่มียุมากที่ยังทำการเกษตรอยู่หรือพัวพันในการทำการเกษตรไม่เพียงพอสำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ ร้อยละ 50.0 จบการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักมากที่สุด อาชีพรองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป สอดคล้องกับ วสันตนาวิน หรินทร์พนวิข และคณะ (2563, น.137) ศึกษาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งศึกษาระดับประถมศึกษา อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรมีอายุมากซึ่งการศึกษาในสมัยเก่าภาคบังคับอยู่ที่ระดับประถมศึกษา ยังมีการสมรสเพื่อต้องการแรงงานในการทำการเกษตร และเกษตรกรมีการทำการเกษตรมายาวนานส่งผลในเกษตรกรมีอาชีพหลักเกษตรกร

1.2 สภาพทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 77.7 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 87.9 เป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. สอดคล้องกับ ชารทิพย์ นิติชาติ (2560, ง) ศึกษาการดำเนินการโครงการ 5 ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ร้อยละ 81.0 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 79.8 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 25.82 ปี สอดคล้องกับ สืบศักดิ์ คงไทย (2557, 3) ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ กรณีศึกษากันปาลัน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 25.02 ปี อาจจะเป็นเพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มจะทำให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม และสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ง่ายขึ้น

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.41 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 0.76 คน มีพื้นที่ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 14.01 ไร่ จำนวนพื้นที่ในการทำการเกษตรทั้งหมดร้อยละ 93.6 เป็นพื้นที่ของครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 94.9 มีเอกสารสิทธิ์พื้นที่ถือครองทางการเกษตร สอดคล้องกับ ขวัญตา มุลชาติ (2562, น. 1659) พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.95 คน มีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.53 คน เกษตรกรทั้งหมดมีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 11.46 ไร่ อาจเป็นเพราะเกษตรกรมองว่าตนเองทำการเกษตรนั้นลำบากจึงส่งเสริมลูกหลานให้มีการศึกษาสูงเพื่อประกอบอาชีพอื่น ซึ่งเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรที่ได้รับเป็นมรดกจากบรรพบุรุษ ร้อยละ 71.1 ใช้แหล่งเงินทุนของตนเองมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 61.3 คือเงินทุนจากธนาคาร สอดคล้องกับ สืบศักดิ์ คงไทย (2557, 3) พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 26,315.84 บาท/ปี ใช้เงินทุนตนเองในการทำการเกษตร อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรเริ่มปรับเปลี่ยนอย่างระมัดระวัง ใช้กำไรที่ได้จากการทำการเกษตรเพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ เกษตรกรร้อยละ 82.1 มีหนี้สิน รายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 6,031.90 บาทต่อเดือน รายจ่ายจากการทำการเกษตรเฉลี่ย 3,113.98 บาทต่อเดือน จำนวนผลผลิตของเกษตรกรเฉลี่ย 1.97 ชนิด และเกษตรกรร้อยละ 62.5 จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางมากที่สุด

2. ความรู้ แหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ และความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

2.1 ความรู้ของเกษตรกร เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยตอบได้ถูกต้องเฉลี่ย 9.94 ข้อ จาก 15 ข้อ โดยมีความรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือนมีส่วนช่วยวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของตนเองและครอบครัว ส่วนคำตอบที่ผิดมากที่สุด คือ คำถามข้อ 3.การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ พื้นที่ต้องไม่ต่ำกว่า 15 ไร่ จึงจะประสบผลสำเร็จ (เฉลย : การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีพื้นที่ เท่าไรก็ได้ก็สามารถประสบผลสำเร็จได้) แตกต่างกับขวัญตา มุลชาติ (2562, 1659) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรมีความสับสนและไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักการดำเนินการตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

2.2 แหล่งความรู้ของเกษตรกร พบว่า แหล่งความรู้ด้านสื่อออนไลน์เป็นสื่อที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด ส่วนใหญ่ได้รับจากยูทูบ ซึ่งแตกต่างกับ ขวัญตา มุลชาติ (2562, 1659) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 89.0 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม และแตกต่าง สืบศักดิ์ คงไทย (2557, 3) พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่จากสื่อโทรทัศน์ อาจจะเป็นเพราะเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาททำให้เกษตรกรมีความสะดวกสบายในการค้นหาข้อมูลความรู้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12 The 12th STOU National Research Conference

2.3 ความคิดเห็นต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร พบว่า ระดับของความคิดเห็นของเกษตรกร โดยภาพรวมเกษตรกรที่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยแสดงความคิดเห็นด้านความรู้และการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ และด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตามลำดับ และเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยแสดงความคิดเห็นในด้านความรู้และการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ และด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตามลำดับ อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรได้เห็นถึงประโยชน์ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ถึงแม้จะเห็นผลช้าแต่สามารถส่งผลดีต่อจิตใจ

3. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่

3.1 ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้แก่ เพศ และอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ สถานภาพสมรส พบว่า มี 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร เกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส เกษตรกรที่ปฏิบัติมีสถานภาพสมรสน้อยกว่าเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ แตกต่างกับ ขวัญตา มูลชาติ (2562, 1659) พบว่า อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ภาคการเกษตร รายได้ต่อปี จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรต้องการแรงงานภาคการเกษตร เพื่อให้การเกษตรมีความก้าวหน้า และเป็นมรดกให้กับลูกหลาน เกษตรกรที่ปฏิบัติมีการเข้าถึงความรู้สามารถเข้าถึงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องกับสถานการณ์ และสามารถตัดสินใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ ต่างจากเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติที่ต้องมีองค์ประกอบต่างๆ เข้ามามีผลกระทบต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้

3.2 ปัจจัยทางสังคม จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ แตกต่างกับ จาริพร เพชรจิต (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร ในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประสบการณ์ก่อนการทำเกษตรแบบผสมผสานมีอิทธิพลต่อการทำเกษตรแบบผสมผสาน อาจเป็นเพราะ เกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่มีประสบการณ์ในการทำเกษตรที่ใกล้เคียงกัน

3.3 ปัจจัยทางสังคม จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ แตกต่างกับ ขวัญตา มูลชาติ (2562, 1659) พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 อาจเป็นเพราะ เกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่มีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร และพื้นที่ถือครองทางการเกษตรที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากมีภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

3.4 ปัจจัยความรู้ แหล่งความรู้ และความคิดเห็น จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ อาจเป็นเพราะ เกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ใกล้เคียงกัน แหล่งความรู้ที่เกษตรกรเข้าถึงได้คล้ายกัน และความคิดเห็นของเกษตรกรเหมือนกัน เนื่องจากความรู้แหล่งความรู้ที่ได้รับนั้นไม่ต่างกันจึงส่งผลให้มีความคิดเห็นที่เหมือนกัน

3.5 ปัจจัยปัญหา จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มีปัญหาที่คล้ายกัน โดยเกษตรกรที่ปฏิบัติจะมีปัญหาน้อยกว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12

The 12th STOU National Research Conference

เกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติ พบว่าเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติมีปัญหาในการส่งเสริมและสนับสนุน อาจจะเป็นเพราะพื้นที่ของเกษตรกรไม่เหมาะสมในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

4. ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับ มาก โดยมีปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ได้แก่ การดำเนินการในพื้นที่ที่มีความล้าช้า เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการมีมาก เวลาในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการน้อย ระยะเวลาในการรับสมัครเข้าร่วมโครงการมีจำกัด รายละเอียดโครงการไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทางเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เกษตรกร ซึ่งการจะดำเนินการตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ มีข้อจำกัดหลายด้าน อาจจะต้องมีการประยุกต์ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ คงไทย (2557, 3) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถปรับพื้นที่นาได้หมด เนื่องจากพื้นที่ไม่สามารถปลูกข้าวได้ในบางพื้นที่ พื้นที่เป็นภูเขาไม่เรียบ ไม่มีเงินทุนในการซื้อปัจจัย และเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่มีความรู้เพียงพอเท่าที่ควรในเรื่องทฤษฎีใหม่ว่ามีทิศทางและแนวทางลักษณะใด ข้อเสนอแนะ ควรมีการเพิ่มความรู้ให้กับเกษตรกรให้มากกว่าเดิม และแนะแนวทางหากพื้นที่ของเกษตรกรไม่เหมาะสม

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า ด้านความรู้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง ลงพื้นที่แนะนำเกษตรกรในการให้ความรู้เป็นที่ปรึกษาพร้อมแก้ปัญหาในแปลง มีการศึกษาดูงานสถานที่ที่ประสบความสำเร็จจริง ส่วนด้านการส่งเสริมและสนับสนุน เกษตรกรเสนอแนะสนับสนุนการปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง มีโครงการต่อเนื่องให้กับเกษตรกรที่สนใจ รวมถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกรที่สนใจปรับเปลี่ยนพื้นที่ มีรายละเอียดโครงการที่ชัดเจน ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ให้ตรงกับรอบฤดูกาลเพาะปลูกของเกษตรกร และด้านการบริหารจัดการ เสนอแนะให้หน่วยงานมีการจัดการแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูก และร่วมแนะนำการวางแผนผังแปลงร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่จริง

4.3 ความต้องการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมากเป็นลำดับที่หนึ่ง อาจจะเป็นเพราะเกิดโรคระบาดทำให้เกษตรกรขาดรายได้เพื่อใช้ในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะนุช มงคลศรีวิทยา (2555, น.57) พบว่า ภาพรวมของระดับความต้องการของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.39 โดยต้องการปริมาณพืชปุ๋ยสดที่จะนำมาใช้และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เกษตรกรควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นำความรู้มาปฏิบัติตัวอย่างระมัดระวัง และเริ่มการปรับเปลี่ยนพื้นที่ตามความเหมาะสม

1.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเกษตรกรควรสืบค้น หาข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง และสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากผู้รู้หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของเกษตรกรได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12
The 12th STOU National Research Conference

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

1.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรให้มากกว่าเดิม ให้เกษตรกรมีความเข้าใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมถึงการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการทำเกษตรและการใช้ชีวิตประจำวัน และควรให้ความรู้ที่มากกว่าเดิมหรือแตกต่างจากสื่อ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความสนใจมากขึ้น

1.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อออนไลน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้รวดเร็วทุกที่ทุกเวลา และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

1.2.3 จากการวิจัยพบว่า ปัญหาของเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรสร้างความเข้าใจตอบปัญหาของเกษตรกร ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนเงื่อนไขต่างๆ หรือแนะแนวให้เกษตรกรเปลี่ยนแปลงไปทำเกษตรแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานควรส่งเสริมสนับสนุนสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรโดยผ่านสื่อ และช่องทางที่เหมาะสม

1.3.2 จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ดังนั้น หน่วยงานควรเลือกสื่อที่จะถ่ายทอดให้เหมาะสมกับตัวเกษตรกร สามารถพิจารณาได้จากเพศ อายุ ระดับการศึกษา และวัตถุประสงค์ความต้องการของตัวเกษตรกร เพื่อเกษตรกรจะได้รับข้อมูลได้ตรงต่อความต้องการ

1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานควรมีการสนับสนุนปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานควรมีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการอบรม สาธิตรวมถึงการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบปัญหาข้อจำกัดในการส่งเสริมการดำเนินการต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านความต้องการในการทำเกษตรของเกษตรกร ในแต่ละกลุ่มช่วงอายุ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ในการวางแผนการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญตา มุลชาติ. (2562). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จารีพร เพชรจิต. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร ในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5, ปีที่ 2558 (P-ST 031).

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 12
The 12th STOU National Research Conference

-
- ธารทิพย์ นิตชาติ. (2560). การดำเนินการโครงการ 5 ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอดอนหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปิยะนุช มงคลศรีวิทยา. (2556). การใช้พืชปุ๋ยสดในการปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกร อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. รายงานการประชุมวิชาการ ประจำปี 2556
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2558). ทฤษฎีใหม่. สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/2010-06-02-08-15-59.html>
- วสันตนาวัน หรินทร์ปนวิซ และคณะ. (2563). การศึกษาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง. (2563). แผนพัฒนาอำเภอเทิง. อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย : สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง.
- สืบศักดิ์ คงไทย. (2557). กระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ กรณีศึกษากันบ้านป่าสัน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยาสาตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนารัพยากรชนบท). มหาวิทยาลัยแม่โจ้

